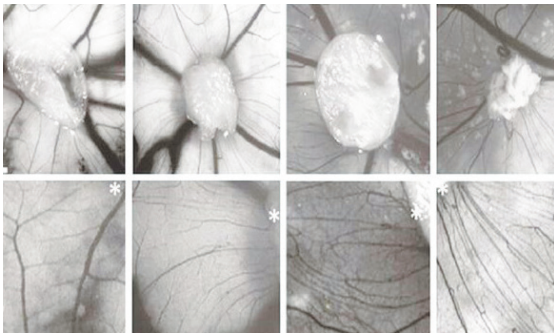

تاریخ
۵
بهمن
۱۴۰۱
چهارشنبه

آیا ریشه اختلال «اسکیزوفرنی» در مغز است؟

پیش‌تلهایی و چندین پروتئین دیگر پیدا کردیم که نشان‌دهنده عملکرد رگ‌زایی در عروق مغزی بود. رگ‌زایی فرآیند فیزیولوژیکی است که از طریق آن رگ‌های خونی جدید از عروق از قبل موجود تشکیل می‌شوند.

پس از آنالیز پروتئومی، محققان آزمایش‌های عملکردی انجام دادند تا نشان دهند که پاسخ التهابی در آستروسیت‌های بیماران مبتلا به اسکیزوفرنی تغییر کرده است و سلول‌ها موادی ترشح می‌کنند که بر عروق تأثیر می‌گذارد. به کلیه پروتئین‌هایی که در یک سلول در یک زمان مشخص بیان می‌شود، پروتئوم آن سلول گفته می‌شود و این پروتئوم است که فاصله بین ژنوم و مکانیسم مولکولی رفتار سلولی را پر می‌کند.

مدل سیستم عروقی مورد استفاده آنها به عنوان سنجش غشای

کورویوآلانتویک مرغ(CAM) شناخته می‌شود. غشای کورویوآلانتویک مرغ که از تخم مرغ به دست می‌آید، شبکه متراکمی از رگ‌های خونی دارد و به طور گسترده برای مطالعه رگ‌زایی استفاده می‌شود.

رگ‌زایی یا آنژیوژنز(Angiogenesis) فرآیندی فیزیولوژیکی است که در آن رگ‌های جدید از رگ‌های موجود رشد می‌کنند. در دوران جنینی طی فرآیندی به نام واسکولوژنز شبکه رگی اولیه تشکیل می‌شود. در این فرآیند سلول‌های اندوتلیال به صورت تشکیل از نو از پیش‌سازهای سلول‌های اندوتلیالی که آنژیوبلاست نام دارند، شبکه رگی اولیه را ایجاد کرده و پس از آن طی فرآیند آنژیوژنز یا جوانه زنی رگ‌های جدید از رگ‌هایی که قبلاً ایجاد شده‌اند، شبکه عروقی تکوین می‌یابد. محققان این مطالعه گفتند: به بیان ساده، ما محیط‌های آستروسیت سازگار شده حاوی تمام مواد ترشح شده توسط این سلول‌ها را در ناحیه عروقی تخرم‌های بارور شده قرار دادیم. با تکثیر سلول‌های عروقی، می‌توان مشاهده کرد که شکل‌گیری عروق چگونه پیش می‌رود، زیرا عروق تخم‌مرغ می‌توانند توسط مواد ترشح شده القا یا مهار شود.

آستروسیت‌های مشتق‌شده از بیماران مبتلا به اسکیزوفرنی، علاوه بر اثراتشان بر عروق، التهاب مزمن را نشان دادند. آستروسیت‌ها به عنوان تنظیم‌کننده پاسخ ایمنی در سیستم عصبی مرکزی شناخته شده‌اند، بنابراین ممکن است که آنها عروق نابالغ‌تر یا ناکارآمدتر را افزایش دهند. آستروسیت‌های مشتق‌شده از بیماران اینترلوکین ۸ (IL-۸) بیشتری نسبت به گروه کنترل ترشح می‌کنند. اینترلوکین ۸ یک عامل پیش‌تلهایی است و گمان می‌رود که عامل اصلی اختلال عملکرد عروقی مرتبط با اسکیزوفرنی باشد.

به گفته نویسندگان، یافته‌ها نقش رشد عصبی در اسکیزوفرنی را تقویت می‌کند و به وضوح نشان می‌دهد که آستروسیت‌ها به عنوان عامل واسطه نقش مهم دارند. علائم بیماری معمولاً در بزرگسالی ظاهر می‌شود، اما همانطور که مطالعه ما نشان می‌دهد، سلول‌های گلیال این بیماران از ابتدا متفاوت بوده و بر رشد عصبی جنین تأثیر می‌گذارد. تمایز و شکل‌گیری مغز هر دو تغییر می‌کنند. بنابراین، ممکن است تغییر سیستماتیک عروق به ناهنجاری اولیه مدار مغز منجر شود و این به نوبه خود به اسکیزوفرنی در آینده منجر شود.

نکته دیگری که در مقاله به آن اشاره شد این است که آستروسیت‌ها چقدر در اختلالات عصبی اهمیت دارند. نقش سلول‌های گلیال از جمله آستروسیت‌ها، نه تنها در اسکیزوفرنی بلکه در اختلالات عصبی به طور کلی کشف شده است. دیدگاه غالب در گذشته این بود که محققان باید روی نورون‌ها تمرکز کنند. مارتینز دسوزا گفت: دید و درک ما از این بیماری در حال گسترش است.

اسکیزوفرنی (جنون جوانی) چیست ؟

دکتر کربلای

دیگران قصد آزار و اذیت او را دارند یا فکر می‌کند افرادی او را تعقیب می‌کنند یا در خانه و محل کارش دوربین یا ضبط صوت کار گذاشته‌اند. سایر هذیان‌ها عبارتند از: هذیان کنترل، هذیان پخش افکار، هذیان انتساب، هذیان خیانت، هذیان بزرگمنشی، هذیان احساس گناه و … در هذیان کنترل، فرد مبتلا باور دارد که کنترلش دست خودش نیست و نیروی دیگری رفتار و افکار او را کنترل می‌کند. در هذیان پخش افکار، فرد مبتلا فکر می‌کند افکارش از رسانه‌ها مثل رادیو و تلویزیون پخش می‌شود. در هذیان انتساب، فرد مبتلا رفتارها و کنش‌های پیرامون خود را به خودش نسبت می‌دهد مثلا فکر می‌کند گوینده اخبار تلویزیون دارد یا او صحبت می‌کند و یا اگر در جمعی، دو نفر با صدای آهسته با هم در حال صحبت باشند تصور می‌کند در مورد او حرف می‌زنند. در هذیان خیانت، با اینکه شریک زندگی فرد کاملا وفادار است بیمار باور دارد که وی به او خیانت می‌کند. در هذیان بزرگمنشی، فرد بیمار اعتقاد دارد که استعدادها و توانایی‌های ویژه‌ای دارد که او را از بقیه مردم سرآمد می‌سازد در حالیکه در واقعیت اینطور نیست و او یک فرد عادی است. در هذیان احساس گناه، در حالیکه فرد گناهکار نبوده شدیدا باور دارد که کار خطا و گناهی را مرتکب شده است.

توهم: توهم عبارت است از ادراک یکی از حواس پنج‌گانه بدون اینکه منشا خارجی و واقعی داشته باشد که شایع‌ترین آن توهم شنوایی است. یعنی فرد صداهایی را می‌شود که دیگران قادر به شنیدنشان نیستند. اختلال تفکر: تظاهر آن به صورت گفتارهای بی‌ربط و نامفهوم می‌باشد. فقدان انگیزه: فرد مبتلا هیچ انگیزه‌ای برای انجام فعالیت‌های روزانه ندارد.

عدم توانایی در ابراز احساسات: یکی از علائم اسکیزوفرنی است که طی آن، فرد مبتلا در واکنش به احساسات مختلف چهره‌ای ماسکه داشته و گاه حتی احساسات را نامتناسب ابراز می‌کند. مثلا در واکنش به یک

هر شماره؛معرفی یک موضوع در حوزه سلامت

از جنبه‌های مختلف

این شماره: اسکیزوفرنی

واقعه غم‌انگیز می‌خندد و بالعکس.

انزوای اجتماعی؛ فرد مبتلا گاها بسیار گوشه‌گیر شده و ماه‌ها و حتی سال‌ها در اجتماع ظاهر نمی‌شود. این خود می‌تواند به دلیل هذیان گزنده و آسیب باشد یا عدم وجود مهارت‌های اجتماعی در فرد.

فقدان بینش: تقریبا همه افراد مبتلا، نسبت به بیماری خود بینش ندارند چراکه تمامی هذیان‌ها و توهم‌های خود را واقعی می‌پندارند که این خود دلیل بسیار مهمی است که از دریافت درمان امتناع می‌کنند و گاه بستری اجباری تنها راه درمان این افراد می‌شود.

مراحل اسکیزوفرنی چیست؟

مراحل اسکیزوفرنی عبارتند از:
مراحل اولیه بیماری که هنوز سایکوز بروز پیدا نکرده اما فرد ممکن است دچار افسردگی، اضطراب و یا وسواس باشد. سپس به مرور توهم و هذیان‌ها بروز پیدا می‌کنند و در صورت عدم درمان ممکن است مزمن گردند. اسکیزوفرنی گاهی با درمان یا حتی بدون درمان می‌تواند مدتی تخفیف یابد و بعد از مدتی مجددا علائم آن شعله‌ور شود.

انواع اسکیزوفرنی کدامند؟

انواع اسکیزوفرنی عبارتند از:

پارانوئید: رایج‌ترین نوع این بیماری پارنوئیا است که با توهم و هذیان‌های سازمان‌یافته همراه است. به خصوص توهم‌های شنیداری در آن‌ها زیاد دیده می‌شود. هذیان‌هایی مانند: سوءظن، بزرگ‌منشی، هذیان حسادت و اینکه فکر می‌کنند تحت تعقیب هستند و …

کاتاتونیک: دچار اختلالات حرکتی می‌شوند، در رفتارهایشان زیاده‌روی نشان می‌دهند و رفتارهایشان عجیب و ناگهانی است. گاهی تحریک‌پذیری و بی‌قراری شدید دارند ولی گاهی دچار بهت‌زدگی و کندی در حرکات می‌شوند و نسبت به محیط پیرامون خود بی‌تفاوت هستند. حتی در هنگام گرسنه‌گی غذا نمی‌خورند و نمی‌توان به آن‌ها غذا داد. این نوع بسیار نادر است.

آشفته: رفتارهای آشفته و نامتناسب دارند، حالت صورتشان با گفتارشان تناسب ندارد و اغلب ادا و اطوار درمی‌آورند. گاهی بدون هیچ علتی شدیداً می‌خندند و نسبت به نظافت بی‌تفاوت هستند.

هیجانی: حرکات شدید و گاهی خشونت آمیز دارند.

نامشخص: علائم مختلفی از بیماری اسکیزوفرنی را دارند ولی رفتارهایشان مرتب تغییر می‌کند و نمی‌توان آن‌ها را در دسته خاصی قرار داد. این علائم آن‌ها می‌توان به گوشه‌گیری، بیکاری و تغییر در رفتار اشاره کرد. این حالت در صورتی که با هذیان و توهم همراه نباشد ممکن است تشخیصش بسیار دشوار می‌شود.

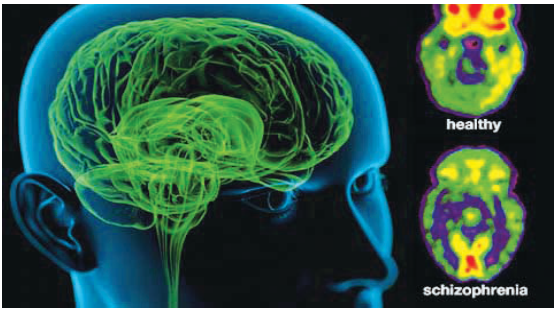
باقیمانده: یعنی قبلا علائم شدید اسکیزوفرنی را تجربه کرده‌اند ولی الان علائم خفیف‌تری دارند که از آن حمله شدید باقیمانده و خیلی جدی نیست.

عامل بیماری اسکیزوفرنی چیست؟

در این اختلال مانند تمام اختلالات روانپزشکی تنها یک عامل مسوب

صفحه
۶
شماره
۳۵۶۲
سال
یست و هشتم

سلامت

وجود ندارد بلکه مجموعه‌ای از فاکتورها و عوامل، مسوب ظهور این اختلال می‌باشند.

ژنتیک: یکی از عوامل مستعد کننده برای ابتلا به بیماری اسکیزوفرنی فاکتور وراثت است. درحالیکه همانطور که پیش‌تر گفته شد شیوع این اختلال در جمعیت عمومی ۱ درصد است ولی اگر یکی از والدین مبتلا به اسکیزوفرنی باشد این احتمال در فرزند آن‌ها به ۱۰ درصد افزایش می‌یابد.

فاکتورهای بیوشیمیایی: اختلال در بالانس پیام‌رسان‌های شیمیایی مغز می‌تواند باعث اسکیزوفرنی گردد. مهمترین پیام‌رسان بیوشیمیایی مغز در این اختلال دوپامین می‌باشد. داروهای ضد سایکوز که درمان اصلی اختلال اسکیزوفرنی هستند با اثر بر روی دوپامین، اثرات درمانی خود را اعمال می‌کنند. یکی دیگر از مصادیق نقش اختلال بیوشیمیایی در ایجاد اسکیزوفرنی، مشکلات حین بارداری یا زایمان است که باعث آسیب ساختاری به مغز جنین یا نوزاد می‌شود.

استرس: وقایع استرس‌زا می‌توانند باعث تسریع در آشکار شدن بیماری اسکیزوفرنی گردند. قطعا این اتفاق در افراد مستعد به ابتلا رخ می‌دهد. الکل و سایر مواد: درباره رابطه اسکیزوفرنی و مواد مخدر باید گفت الکل و مواد مخدر به خصوص حشیش و آمفتامین می‌توانند آشکارساز سایکوز در افراد مستعد به مبتلای اسکیزوفرنی باشند. همچنین این مواد در عود اسکیزوفرنی نقش بسیار مهمی دارند.

عوارض اسکیزوفرنی چیست؟

اسکیزوفرنی (جنون جوانی) یکی از ناتوان‌کننده‌ترین اختلالات روانپزشکی می‌باشد. چنانچه همانطور که پیشتر گفته شد فرد مبتلا منزوی شده و عملکرد شغلی و اجتماعی و روابط خود را از دست می‌دهد. این خود بار سنگینی را برای مراقبین، خانواده بیمار و همچنین جامعه به همراه دارد. افراد مبتلا به اسکیزوفرنی بیشتر در معرض مصرف الکل، مواد مخدر و سیگار قرار دارند، همین عوامل سلامت آن‌ها را بیشتر به مخاطره می‌اندازند و مشکلات آن‌ها را افزون می‌سازند. احتمال خودکشی در افراد مبتلا از جمعیت عمومی بیشتر است. فقدان بینش نسبت به بیماری باعث عدم پذیرش درمان، قطع دارو در حین درمان، عودهای مکرر و بستری‌های متعدد می‌شود.

دلایل بیماری اسکیزوفرنی

دکتر فرامرز ذاکری

می‌شود و برای تشخیص باید حداقل شش ماه ادامه داشته باشد. مردان اغلب علائم اولیه را در اواخر نوجوانی یا اوایل ۲۰ سالگی تجربه می‌کنند در حالی که زنان تمایل دارند اولین علائم بیماری را در ۲۰ و اوایل ۳۰ سالگی نشان دهند.

علائم ظریف تر ممکن است زودتر بروز پیدا کنند، از جمله روابط ناآرام و پرخاشگرانه، عملکرد ضعیف در مدرسه و کاهش انگیزه. به طور کلی علائم اسکیزوفرنی عبارتند از:

فرد مبتلا به این بیماری ممکن است در حد هذیان دچار سوء ظن و بدبینی شود.

احساس می‌کند با او دشمنی می‌کنند تصور می‌کند افرادی او را تعقیب می‌کنند و قصد کشتن او را دارند ممکن است فکر کند آدم مهم و بزرگی است.

در برخی مواقع صداهایی می‌شود که درباره او صحبت می‌کنند یا به او دستور می‌دهند.

ممکن است تصور کند دیگران با ابزار یا وسایلی او را از راه دور کنترل می‌کنند.

افکار او را می‌زدند و فکر او را برای همه انتشار می‌دهند فکر می‌کند سایرین دائما درباره او صحبت می‌کنند و منظور خاصی دارند ممکن است حرف زدن آنها عجیب باشد یا بی ربط صحبت کنند و از کلمات غیرعادی استفاده کنند.

گاهی رفتارها و حرکات عجیبی دارند در موارد شدیدتر روابط اجتماعی آنها مختل می‌شود و حتی شغل و تحصیل خود را از دست می‌دهند.

از نظر خلقی بی تفاوت می‌شوند و واکنش احساسی و خلقی نامتناسبی از خود نشان می‌دهند.

نسبت به بهداشت فردی خود بی توجه می‌شوند اغلب بیماری خود را پنهان می‌کنند و حاضر به مراجعه به روانپزشک نیستند.

عوارض اسکیزوفرنی

وجود توهمات می‌تواند باعث بروز اضطراب شدید دربیمار شود .

باعث بروز رفتار پرخاشگر در برخورد با اطرافیان می‌شود .

تفاوت اسکیزوفرنی و سایکوز

اسکیزوفرنی یک بیماری مغزی و روانی است که باعث روان پریشی

می‌شود ، اما دارای علائم دیگری نیز می باشد که در بالا توضیح

داده شد. در واقع روان پریشی یکی از شایع ترین علائم و نماد های

بیماری روانی ذهنی است که طیف گسترده ای از بیماری ها را شامل

می‌شود.

به عنوان مثال سایر بیماری های روانی که باعث روان پریشی می

شوند عبارت اند از: افسردگی ، اختلال دو قطبی ، زوال عقل و اختلال

شخصیت مرزی. روان پریشی ممکن است در زمان استرس شدید ،

کمبود عمده خواب یا ضربه ایجاد شود.

افرادی که در حال استفاده یا ترک برخی از داروها یا داروها هستند

ممکن است دچار روان پریشی شوند. روان پریشی همچنین ممکن است

در اثر آسیب مغزی ، مشکل عصبی یا مشکل سلامتی دیگر ایجاد شود.

بنابراین اگرچه روان پریشی می تواند بخشی از اسکیزوفرنیا باشد، اما

می تواند توسط بسیاری از موارد دیگر نیز ایجاد شود.

بنابراین اسکیزوفرنیا به عنوان یک بیماری مزمن و شدید ذهنی و مغزی

تلقی می شود که علائم مشخصی دارد اما سایکوز در واقع فقط نوعی

علامت است که در شرایط مختلف و استرس زا و یا سایر بیماری های

روانی بروز می‌کند.